

Kirjoitussarjassa esitellään suomalaista tietojohtamisen tutkimusta, sen tuloksia ja tekijöitä eri puolilta maata.

## Tampereen teknillinen yliopisto

Uudessa kirjoitussarjassa esitellään suomalaista tietojohtamisen tutkimusta, sen tuloksia ja tekijöitä eri puolilta maata. Sarjan avaa Tampereen teknillinen yliopisto. Haastattelin tietojohtamisen professoreita Nina Helanderia ja Samuli Pekkola.

**TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO** on Lappeenrannan teknillisen yliopiston ohella ensimmäisiä yliopistoja, jotka alkoivat tarjota tietojohtamisen koulutusta. Varhaisimmat koulutusohjelmat käynnistyivät vuosituhannen vaihteessa. Allekirjoittanutkin innostui aiheesta ensimmäisten joukossa ja vaihtoi laskentatoimen opinnot LUT:lla uuteen pääaineeseen. Tietojohtamisessa houkutteli erityisesti tuoreus ja monialaisuus: valmius ymmärtää ihmisten toimintaa ja informaatioteknologian avaamia uusia mahdollisuuksia rinta rinnan.

Yhdistelmä näkyy myös Tampereen teknillisen yliopiston NOVI-tutkimusryhmässä, jossa laadullinen ja määrällinen tietojohtaminen kulkevat rinnakkain. Tar kastelun kohteena on Choon koko arvoketju. Helanderin mukaan NOVIN hankkeita linkittävä teema on Tiedosta arvoa. Tutkimukset hyödyntävät useita eri tietolähteitä ja menetelmiä sosiaalisen median datasta haastatteluihin, havainnointiin ja mobiilipäiväkirjamerkintöihin. Olennaiset kaikkea tutkimusta ohjaavat kysymykset ovat, miten tietoa saadaan tarjolle ja kuinka siitä saadaan arvoa.

Toimeksiantaja saattaa puhua data-analytiikasta, mutta todellisuudessa tarvitaan toimintaa ennen varsinaista analytiikkaa. Työ on erilaisten datavirtojen mahdollistamista, rakentamista, hallintaa ja hyödyntämistä esimerkiksi tietojärjestelmäintegraatioita kehittämällä ja tietohallintoyksiköiden toimintaa parantamalla.

### Tietojohtaminen on tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa

Haastateltavani määrittelevät tietojohtamisen tietojen hyödyntämiseksi päätöksenteossa ja laajemmin kaikessa toiminnassa. Tietoa on osattava hakea eri lähteistä, kuten myös yhdistää, jalostaa ja arvioida sitä. Lisäksi tarvitaan tahtoa tiedon hyödyntämiseen. Vastauksissa näkyvät hauskaasti painotuserot Tampereen ja Lappeenrannan "tietojohtamisen" välillä. Jälkimmäisen kasvatille

tietojohtaminen on arvon luomista aineettomasta kuten tiedosta ja osaamisesta, kun taas päätöksenteko-näkökulma eli tiedolla johtaminen on yksi osa tätä laajempaa kokonaisuutta.

Vuonna 2007 julkaistiin laajan kotimaisen kirjoittajakaartin kokoama perusteos *Tietojohtamisen tutkimusalueena* (Lönnqvist ym., 2007). Kirjan anti mielessäni pyysinkin professoreita vertaamaan tutkimuksen sisältöä ja tavoitteita vuosikymmenen takaiseen. Vastauksissa korostui analytiikan kasvanut rooli, arvonluonti ja verkostomainen yhteistyö. Datan laatuvaatimukset ovat näkyvämmiin esillä.

Hieman kärjistäen kysyin myös, mikä on paras tietojohtamista tukeva työväline tai menetelmä. Avointen verkostojen, nettiyhteisöjen ja spontaanin tiedon virtauksen ystävän vastaus olisi Twitter. On kuitenkin muistettava, että kyse on tällöin sanojan henkilökohtaisesta kokemuksesta ja omasta toimintaympäristöstä. Tiedolla on aina oma konteksti, joten mitään yleispätevää "parhautta" ei ole mahdollista määrittellä. Pekkolan mukaan tärkeintä onkin löytää oikea työväline oikeaan tarpeeseen. Helander nostaa esiin Choon prosessimallin, joka on yksinkertaisuudessaan mainio apuväline moniin tilanteisiin.

*Kampusareena. Kuva: Tampereen teknillinen yliopisto, kuvan käyttöoikeus: CC BY-NC-SA 2.0.*



## Konkreettisia tuloksia monenlaisille yhteistyökumppaneille

Kiinnostava kysymys on sekin, ketkä tietojohdamisen tutkimuksen tuloksista ovat hyötynneet ja miten. Helander mainitsee esimerkkinä VALIT-hankkeen, jossa puolet mukana olleista 10 yrityksestä sai oheen oman Tekes-kehityshankkeen, ja yksi yrityksistä perusti uuden tytäryhtiön hankkeen tulosten ympärille syntyneen uuden liikeidean myötä.

Pekkola nostaa esiin valmistavan teollisuuden yrityksen, joka halusi integroida ulkoisia datalähteitä sisäiseen dataan tehdäksenn ennakoivaa analytiikkaa. Sisäinen data osoittautui kuitenkin niin heikkolaatuiseksi ja hajanaiseksi, ettei satojen tuhansien investointi uuteen teknologiaan olisi ollut mielekäs. Tutkimus osoitti, että järkevämpää oli keskittyä ensin sisäisiin toimintaprosesseihin ja toimintatapoihin ennen uusien palvelukonseptien kehittämistä. Yritys sekä säästi rahaa, että suojasi brändiään.

## Digitaalisuus <3 tietojohdaminen

Lopuksi kysyin, millaisena professorit näkevät tietojohdamisen tulevaisuuden ja tarpeen sille. Allekirjoittaneen

tavoin Pekkola ennustaa, ettei 20 vuoden päästä enää puhuta tietojohdamisesta, vaan teemat ovat sulautuneet osaksi muita johtamisteemoja. Tietojohdajien rooli muuttuu Chief digital officer -toiminnaksi, jossa tietojohdamisen oppeja hyödynnetään esimerkiksi markkinoinnissa ja asiakasrajapinnassa.

Helander muistuttaa, että digitalisaatiokehitys lisää entisestään tarvetta tietojohdamisen osaamiselle. Niin työelämä kuin koko yhteiskunta tarvitsee toimivia käytänteitä ja menetelmiä tiedon hyödyntämiseen. Koulutuksellinen tarve ei siis ole katoamassa mihinkään. Tämän yliopistot ja ammattikorkeakoulut toivottavasti huomioivat painotuksissaan.

Koska vanhan tietojohdamiskliseen mukaisesti elämme kompleksisessä ja turbulentissa toimintaympäristössä, myös tämän kirjoitussarjan tulevaisuus on epävarmuuden sävyttämä. En siis paljasta etukäteen, millä paikkakunnalla seuraavaksi vierailimme. Se selviää Tietoasiantuntija-lehden numerossa 2/2018!

*Kirjoittaja on lehden toimituskunnan jäsen.*

***Tutkimus osoitti, että järkevämpää oli keskittyä ensin sisäisiin toimintaprosesseihin ja toimintatapoihin ennen uusien palvelukonseptien kehittämistä. Yritys sekä säästi rahaa, että suojasi brändiään.***

